

ישא ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב-לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכ"ד

ערש"ק פרשת "דברים", ח' מנחם-אב תשע"ה גליון מס' 479

להזהר מהאש הגדולה!

יש דבר אחד חשוב במיוחד שאם היינו מתחזקים בו יותר ויותר, ודאי שהיינו מקרבים את הגאולה. דבר חשוב זה נקרא כבוד הבריות. במקרים רבים האדם יכול להכשל בהלבנת פנים, לשון הרע, פגיעה בזולת ואין הוא שם על ליבו שבאמתחתו מצויות העברות החמורות בתורה. כל אחד שיש לו ילדים, וה' יתברך יזכה את כל מי שאין לו, יודע שאחד הדברים המסבים נחת גדול הוא שהילדים מסתדרים זה עם זה ומכבדים זה את זה. כשהילדים רבים ביניהם ולא שוררת ביניהם אהבה ואחוה, שלום ורעות, הם מסבים צער גדול להורים ועוגמת נפש גדולה. להבדיל גם אבינו שבשמים כן. כשהוא רואה שעם ישראל מכבדים ומייקרים זה את זה, דואגים ועוזרים זה לזה ונמצאים בשלום, אהבה ואחוה, הוא מתמלא בשמחה עצומה והדבר מסב לו עונג רב, וכן הדבר להפך... רבותינו מנוחתם עדין לימדו אותנו דבר יסודי, שנוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים. וצריכים להבין מדוע נקטו חז"ל בלשונם המזוקק והמדויק "נוח לו לאדם", וכי איזה נוחות יש לו לאדם לקפוץ לתוך כבשן של אש? היה לכאורה צריך לומר צריך הוא האדם או חייב הוא האדם. אלא אומרים רבותינו בעלי המוסר, שחז"ל הקדושים באו ללמד אותנו כי נוח לו לאדם לבחור באש הגשמיית מאש הלבנת הפנים. ונסביר הדברים במשל. אדם שנקלע לבית אפוף להבות, כל הבית עולה באש. והנה עומדות לפניו שתי מדורות אחת גדולה ואחת קטנה. אין באפשרותו להציל את עצמו בדרך אחת מלבד לעבור דרך אחת המדורות. ודאי שיבחר במדורה הקטנה עם כל הקושי והסיכון. ודאי שבמצבו הנוכחי נוח לו יותר לעבור בה והאיל וסכנתה קטנה מהגדולה. כן הדבר שהדגישו חז"ל באומרם: "נוח לו לאדם" אתה ששם אדם הינך נושא, אם מזדמן לפניך מצב באין מוצא, או להלבין פני אדם או להשרף, דע לך וזכור זאת לעולם כי הלבנת פנים היא המדורה הגדולה, ובוירת ושורפת, משחיתה ומכלה יותר מכבשן האש הגשמי, ולכן נוח לך ומשתלם לך יותר שתבחר במדורה הקטנה שיכולה לשרוף רק את הגוף, ואל תבחר במדורה הגדולה שהיא הלבנת פנים שבכוחה לשרוף את הנשמה ולהוריד לשאול תחתית. ואם לא די בדברים הללו, נחזק אתכם בס"ד בעוד דבר. בפרשתנו מסופר על מנהיגם של ישראל משה רבינו שעומד לפני פטירתו ורוצה הוא לקיים את תפקידו. מעוניין הוא להוכיח את עם ישראל ולשפר את מעשיהם, חפץ הוא לגרום להם לעשות תשובה על חטאייהם ולשפר את אורחותיהם. משה רבינו ידע גם ידע שחייב הוא כעת להוכיח טרם מותו, שאם לא עכשיו אימתי, אך היתה לו בעיה קשה. בפרקי דרבי אליעזר מבואר שמשה רבינו ניצב לפני בעיה קשה ואמר לעצמו שאם יוכיח את ישראל בצורה ישירה, הרי שבכך הוא מלבין את פניהם, והמלבין פנים אין לו חלק לעולם הבא. לכן משה רבינו בחר להוכיח ברמז, בצורה עקיפה והכל מפני כבודם של ישראל, בניו של מלך מלכי המלכים. ואם נתבונן קצת בדברים, נבין עד כמה צריך לרעוד, לפחד ולהזדעזע מחשש של הלבנת פנים ופגיעה קלה בכבוד האדם. שהרי משה רבינו חשש אחרי ארבעים שנה להזכיר לישראל בתוכחתו הטהורה והמכוונת לשם שמים שנכשלו בכמה עניינים, ופחד וחשש שאם אכן יזכיר להם בפרוש עלול הוא - משה רבינו בחיר הבריה - לאבד בשביל כך את חלקו בעולם הבא! וכעת אחים ואחיות יקרים, אחרי הדברים חוצבי אש הללו, לא נותר לנו רק להפנים את הדברים ולהשמר ולהזהר יותר מאש מהלבנת פנים וזלזול ופגיעה בכבודו של כל אדם, ועל ידי כך נזכה לכל הברכות ונזכה להחיש את הגאולה.

פרות מוזרות!

סיפר הרב גלינסקי זצ"ל שהאדמו"ר רבי ישכר דוב מבעלזא זיע"א סיפר פעם לחסידי בשיח שרפי קודש על שני כפריים שאת פת לחמם היו מרויחים מחליבת הפרות והעיזים, החלב והגבינות המשובחות, בעיר הגדולה היו נחטפים, והמוזמנים אל כיסם הישר נוחתים, פעם לאחר שחזרו כשקיהם מלאות "מרשרשים", עצרו בדרך לנח, העייפות שנתנה אותה בעצמותיהם הדואבות, חייבה שינה עמוקה בצהרי היום, אולם אף אכסניה לא נראתה למרחוק, אולם עדר פרות נראה למרחוק. נישן תחת העץ, חשבו כאחד, אולם את הכסף יתלו על העץ למעלה מראשותיהם. הסכימו יחדיו, הן הפרות על העץ אינן מטפסות, וממילא הכסף שמור יהיה לדורות! וממחשבה למעשה, ולשנה ערבה ומתוקה. אולם אך זאת שכחו שמאחרי כל צאן ובקר עומד לו רועה, ואכן הרועה הגוי נישן מהרה אל "המלאכה", ורקן את השקים במהרה, אולם חשד שאם התעוררו מהרה יגלו שהשקים נעלמו ואחריו חיש מהרה ירדפו, החליט להטיל את גללי הפרות לתוך השקים התלויים על הענף. הכפריים שמדי פעם פקחו עיניהם, נרגעו לכאורה, וכמעט שנשמו לרווחה, מלבד הצחנה שהלכה והתפשטה. לבסוף כשקמו ונגעו בשקים וגילו להפתעתם את "הנורא" מכל, אין זכר לכספם! הכפריים החלו משיחים בהשתהות, איזה פרות מוזרות, מטפסות על העצים, ולא זאת בלבד אלא אף "אוכלות מטבעות" וכשם חותמים את פליאתם שאת גלליהם בשק מריקו! אכן הפטירו "פרות מוזרות!" ושבו לבינם מתפעלים מהמראו! האדמו"ר אך סיים סיפורו ומבט של צחוק על פני החסידים התפשטה, אולם בנו רבי אהרון החל כל כולו מפחד לרעוד!! לשאלת החסידים על מה ולמה ומה המאומה, ענה לעומתם וכי הינכם מבינים: "הרי הכפריים לא אחת זה אנו בעצמנו, שלא פעם ולא פעמים נוהלים הפסדים כאלו ואחרים, פעם בעיה בבריאות ופעם בפרנסה, מפטירים בלשוננו "פרות מוזרות", מקרים חולפים וממשיכים בשלוה לחיות, אך אדם בעל דעה יודע היטב השוב שמאחורי הפרות עומד רועה, והו הבורא, שהוא מביא עלינו הפסדים כאלו ואחרים, בכדי שנתעורר וממנו אליו נברח מהר!". אחים יקרים, בפרשתנו קוראים על תוכחתו הזוהירה של אבי הנביאים משה רבינו ע"ה את עם ישראל, בהוכיחו אך ברמז את שמות המקומות, שבהם "מראות נגעים" היו תלויים, להצילם ולהביאם אל מחוז החיים, גם אנו לרגל תוכחת ה' עלינו נבין שעומד מאחוריהם אבא שאוהב ורוצה שאך אליו כל הימים באהבה ויראה נתקרב!

זמני כניסת השבת ויציאת השבת

כניסת שבת	יציאת שבת	רבנו תם
19:21	20:24	ת"א 20:55
19:07	20:21	י-ם 20:58
19:14	20:25	חיפה 20:59
19:25	20:22	ב"ש 20:57

הפטרה: חזון ישעיהו

מטעמים לשבת

שנאמר: "ואצוה את שופטיכם בעת ההיא - לאמר", כלומר שיאמרו בפייהם, "שמוע בין אחיכם", את טענות הצדדים, ואז: "ושפטתם צדק".

(מעייני השבוע)

"ישׁיבו אותנו דבר ויאמרו טובה הארץ" (א,כה)

"מי הם שאמרו, טובה? יהושע וכלב". והקשה רבינו הרמב"ן זצ"ל: אם יהושע וכלב בלבד אמרו את טובתה, במה אשמים בני ישראל, שהאמינו לעשרה יותר מאשר לשניים? אלא, כתב הרמב"ן, שגם המרגלים כולם הודו שהארץ נפלאה. אלא שעשרת המרגלים המשיכו והפחידו מפני חוזק הנפילים והמבצרים, ויהושע וכלב חיזקו את ליבם למלחמה בהם. והיו בני ישראל צריכים להבין, שאם הכל מודים שהארץ כה טובה היא, יש להלחם עבורה

בעזר ה'!

(מעייני השבוע)

כאילו כל העולם חציו זכאי וחציו חייב. עשה מצוה אחת, הכריע את כל העולם לכף זכות, עשה עבירה אחת, הכריע את כל העולם לכף חובה". לפיכך אמרה תורה לכל יחיד ויחיד: "ראה!" - השתדל וראה שבכל מעשה טוב שאתה עושה - "נתתי לפניכם את הארץ" - הרי אתה מכריע את העולם לכף זכות, ועל ידי זה יזכו כולם ליכנס לארץ ולרשת אותה.

(תורת הפרשה)

"ואצוה את שופטיכם בעת ההיא לאמר" (א,טז)

כתב מרן בשולחן ערוך שהדיין צריך לשנן את טענות הצדדים, ומצדיק את הדין בלבד, ואחרי כן חותכו. וכתב הרב "כנסת הגדולה" זצ"ל, שסגולה לכך היא, שהדיין ישמיע בפיו ובשפתיו את הטענות לכאן ולכאן, ואז יוציא את המשפט לאורה. וכתב מרן החיד"א זצ"ל ב"פני דוד", כי זהו

"ה' אלהינו דיבר אלינו בזוהר לאמר רב לכם שבת בהר הזה" (א,ו)

יש לפרש בדרך רמז, שהפסוק בא לומר, שמתן תורה לא היה רק באופן חד פעמי, אלא חובה מוטלת על האדם לעסוק בתורה כל ימי חייו. וזהו שאמר הכתוב: "ה' אלהינו דיבר אלינו בחורב", שבו נתגלה ה' ונתן לנו את תורתו, "לאמר רב לכם שבת בהר הזה" - תרבו לשבת על ההר הזה, דהיינו תרבו ללמוד תורה עוד ועוד מבלי הפסק.

(תורת הפרשה)

"ראה נתתי לפניכם את הארץ" (א,ח)

יש לדקדק מדוע פתח הכתוב בלשון יחיד: "ראה" ועבר מיד ללשון רבים: "לפניכם"? ויש לומר, שהנה אמרו חכמינו בתלמוד (קידושין מ): "לעולם יראה אדם את עצמו

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

ישראל, לגאולה קרובה, אמן! "ואצוה אתכם", אזהרה לציבור שתהא אימת דיין עליהם! הגאון רבי דוד עידן כתב בספרו מעשה נורא ששמע מפי בעל המעשה עצמו. אביו נפטר, והוריש לשני בניו דירה. באו לפני הרב, הגאון רבי נסים ביתן זצ"ל, שיחלק ביניהם את הירושה. אמר להם: "מי מכם שיציע את המחיר הגבוה ביותר, יתן לאחיו חצי מחירה, ויזכה בדירה". אמר המספר, כילא חדאד שמו: "אחי יודע שאני עני מרוד, ויציע חצי המחיר כדי ליתן לי רבע שוויה!". ענה הרב: "לא! אם לא יציע מחיר סביר, אציע אני את הדירה למכירה". וכילא בשלו: "חפץ אני בדירה, ולא בכסף. כסף מתבזבז, ודירה נשארת". אמר הרב: "זו ההלכה, או שתתן חצי דמיה או שתקח חצי דמיה". התמרמר כילא: "ההלכה עושקת את העניים, והרב נותן יד לעושק זה!". אמר הרב לשמשו, יוסף: "קרא נא לשמש בית הדין, שיכריז שחצוף זה חייב לקבל נזיפה על בזיון בית הדין!". עוד המילים בפיו וכילא נפל ארצה, מת! אמר יוסף: "אין צורך בנזיפה, הן מת בעווננו!". קרא הרב בבהלה: "מה אתה סח!". מיהר אל כילא השוכב לארץ והניח ידיו על ראשו. פקח כילא עיניו, התעשת וקם, ויוסף ליווהו לביתו. בדרך שאלו מה חש. אמר: "הכרתי אבדה, ושמעתי כמתוך חלום שהכריזו: נפטר! כאשר הרב הניח ידו על ראשי חשתי שראשי כבד עלי, ונשמתי שבה לאפי". וככל החזיון הזה סיפר בעצמו לגאון רבי דוד עידן!

(מעייני השבוע)

לפני כחמש מאות שנה היתה עיר הקודש צפת מגדל אור, האירה בנוגה אש להבה. "כי ראה ה' את עוני ישראל... זכר להם את ברית אבותם... ויתישבו בעיר צפת, צבי היא לכל הארצות, והיו פרנסיה ומנהיגיה מתנהגים כהוגן לשאת במשא העם העניים והאביונים ולומדי התורה... ובכך היה כרם ה' בית ישראל יפה אף נעים, פרחה הגפן הנצו הרימונים, ותלמידיהם עומדים על תילם, אין שטן ואין פגע רע". כך כתב מרן ה"בית יוסף" זצ"ל. האירה בה שמשם של רבותינו ומאורינו הגאונים הקדושים רבי יוסף סרגוסי, רבי יעקב בירב, מרן ה"בית יוסף", רבי אלעזר אזכרי בעל ספר "חרדים", מרן המב"ט - רבי משה מטראני, האלשיך הקדוש, רבי משה גאלאנטי, רבי שלמה אלקבץ מחבר הפיוט "לכה דודי", הרמ"ק - רבי משה קורדובירו, זכר צדיקים וקדושים לברכה. כל אלו מקצת מרבותינו אשר היו אז בצפת, והארץ האירה מזיום. וכולם העריצו וחרדו מפני הוד גדולתו וקדושתו, רוממותו והדרתו של רבינו האר"י (אדונינו רבי יצחק) הקדוש, רבם של ישראל בתורת הקבלה, שהאיר את נתיביה כפי הסודות העילאיים שמסר לו אליהו הנביא זכור לטוב. עד כדי כך העריצוהו, שבימי השמיטו את הקטע הבא מהקינות לתשעה באב: "איכה חשכה אור הלבנה, וסוד תורה היש מוצא לאורה, ומיהו זה אשר על הדור יגונן!" השמיטו - משום שהאר"י הקדוש מוציא סוד תורה לאורה, ומגונן על הדור! רק לאחר פטירתו, בה' באב שנת של"ב, חידשו את אמירת הקינות הללו! זכותו תגן עלינו ועל כל

והייתם לי סגולה

רפואה - סגולה לרפואה לערוך את שולחן השבת בשעת חצות של יום שישי, ולהמנע ממלאכה משעה הקבועה בהלכה להדלקת נרות שבת.
רפואה - אמירת ברכת "אשר יצר" בכוונה גדולה היא סגולה לרפואה.
רפואה - סגולה לרפואה לעסוק בהכנסת כלה.

(סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרה"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

זינוך הבנים

בלב - בפה - העיקר שידע!

בגמרא סוטה (מז): תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר: יצר, תינוק ואישה, תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. והסבירו המפרשים שניתן ללמוד ממאמר זה, שהקירוב והחיבה לילד צריך להיות בעתים קרובות יותר מאשר הדיחוי, שכשם שהיד ימין פועלת ושימושית יותר מיד שמאל, כן בחינוך הילד, לעולם תהא שמאל דוחה, שהדחייה תהיה לעתים רחוקות, והקירוב והחיבה יהיו בבחינת ימין מקרבת, דהיינו שיהיו לעתים קרובות. כל אדם ואדם ברצונו להיות אהוב ורצוי בחברה, בישיבה ובעבודה, ועל כן משתדל הוא בכל מיני השתדלויות להגיע לזה ולהיות אהוב וחביב על הכל, על אחת כמה וכמה שהילדים זקוקים לזה, ועל כן צריכים ההורים לא רק לאהוב בלב, אלא לגרום לכך שילדיהם יראו על פניהם ומעשיהם שהוריהם אוהבים אותם בכל לב ונפש. כי לצערנו הרב ידועים מקרים רבים על נערים שהתדרדרו מדחי אל דחי, בטענה שלא קיבלו בביתם חום ואהבה, וכשנודע הדבר להורים פרצו הם בבכי והזדעזעו לשמוע טענה זו שלא היה חום ואהבה בבית, שהרי דאגו מאוד לילדיהם וסיפקו להם כל צרכיהם בביגוד ובכלכלה בכל לב ונפש, אולם טעות מרה היתה להורים, שלא השכילו להראות את האהבה בפני ילדיהם, אלא רק אהבו בלב, ואילו כלפי חוץ הראו את ההיפך מזה. וכמו כן צריכים ההורים ליהזר לבל יעשו תנאי בחום ואהבה לילדיהם, דהיינו שלא יאמרו לו: "אנו אוהבים אותך רק אם תתנהג טוב", או "אנו אוהבים אותך רק אם תביא תעודה טובה".

הייתי מעורב בסיפור עם משפחה שהילד כמעט והתדרדר לתהום הרוחני הגרוע מכל, דיברתי אל ליבו ולאחר חודשים זכינו בחסדי ה' להחזירו לדרך הישר והטוב, אך את המוסר שמרתי ולימדתי לאחרים. מה היה הגורם? מה הביאו למשבר לפרוק מעליו את הכל? ההרגשה של חוסר אהבה מצד הוריו! הוא לא האמין שאוהבים אותו, תמיד דורשים, מבקרים, מעירים, מצפים, מתי פעם אמרו לו שאוהבים אותו? מתי הודיעו לו שכל הדרישות והביקורות והערות נובעות מאהבה? (בכלל אם זה נכון) ילד צריך להרגיש שאוהבים אותו בלב, ובפה. במתנות ובמה עוד. כל זמן שהילד לא ירגיש שאוהבים אותו כמו שהוא, הרי זה חורבן לנפשו ונשמתו, ומי שלא עשה זאת ונתן זאת לילדיו יזדרז לעשות זאת בטרם...

שלום בית

מה אני בייבי סיטר?

ישנם מקרים שהאישה טרודה בהכנת התבשילים או בניקיון הבית, ובפרט בערב שבת שהמלאכה מרובה, ועל כן מבקשת היא מבעלה שישמור על הילדים וישחק איתם כדי שלא יפריעו לאמא בעבודת הבית, והבעל חושב לתומו שאין זה לפי כבודו ומעמדו לשמור על הילדים... וכי דבר זה יורידו ממעמדו ומגדולתו... אולם אין זה נכון כלל, אלא צריך הוא לדעת שמקיים הוא באותה שעה מצות עשה מן התורה של "עזוב תעזוב עמו", על ידי שמאפשר לאשתו לעשות את עבודתה בשקט ובשלווה. ועל גודל החשיבות של שמירת הילדים בזמן עבודת האישה, מצאנו בתלמוד (מגילה כג.), שנאמר שם שביום טוב עולים חמישה קרואים לתורה, משום שמאחרים לבוא לבית הכנסת, שצריך לטרוח בבוקר להכין סעודת יום טוב (רש"י שם ד"ה ביו"ט). והקשה הגאון יעב"ץ שם: והרי הבישול הוא לא ממלאכת הגברים, ואם כן מדוע יאחרו לבית הכנסת? ותירץ שבזמן שהנשים עסוקות בבישול, צריכים הבעלים לשמור על הבית ועל הילדים... וכן צריכות הנשים את סיוע בעליהן בהכנת צרכי הסעודה... הרי לנו גאון וקדוש כהיעב"ץ שהבין בפשטות את דברי הגמרא, שצריך הבעל לשמור על הילדים, והדברים מדברים בעד עצמם, ישמע חכם ויוסף לקח. ובפרט בדורינו שלב כל אחד יודע שלגדל ילד אחד לתורה וליר"ש קשה יותר מכל עקידת יצחק. ובפרט באיזורים שאינם שומרי תורה, שם לא ניתן לגדל את הילדים "בחופשיות", הרי שלהיות בבית זו "משימה בלתי אפשרית". עם כל זאת, החלש יאמר גיבור אני ויהיה לעזר ולסיוע וכבר קראנו וסיפרנו (בעלונים קודמים) על גדולי ישראל שנהגו זאת הלכה למעשה ומהם יש ללמוד כמו שכתוב "ומזקנם אתבונן", וה' ישלח שכרינו במושלם ולפום צערא אגרא.

אמרי שפר

- רה"ק רבי שלמה אבן גבירול אומר: אין החוכמה חסרה בעבור לימודה כמו שהאש אינה ניכבת בעבור שמדליקין ממנה הנר.
- רה"ק רבי שלמה אבן גבירול אומר: במה יבחן המשכיל את נפשו? שיסבול את חברת השכן הרע.
- רה"ק רבי אורי מדובינסקי אומר: הדבק בחוכמה - מסתלקת ממנו התאוה כי התאוה מוגבלת בזמן, והחוכמה למעלה מהזמן.
- רה"ק רבי שלמה מבויאן אומר: הדור האחרון כלול מכל הדורות הקודמים, לכן הוא משיג חוכמה יותר מכולם. (פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - מושל ונמשל

"ותרגנו באהליכם" (א,כז)

היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה... משום כך כאשר הקדוש ברוך הוא משבח את הארץ כי טובה היא, הבינו כולם כי כפי הנראה טובה היא לחיי צער... זהו פירוש הכתוב: "ותרגנו באהליכם", תרתם אחר גנות הארץ שהקב"ה קורא אותה "טובה!"

"ותשבנו ובטכנו לפני ה' ולא שמע ה' בקולכם ולא האזין אליכם" (א,מה) **משל לעשיר אחד שבנו הכעיסו כעס רב עד שעמד האב וגרשו מביתו לבלי שוב!** התחבר הנער לחבורת קבצנים איתם נדד מעיר לעיר ומבית לבית והיה מחזר על הפתחים ומקבץ נדבות, פרוטה לפרוטה. במעט הכסף שהצליח לקבץ קנה לעצמו מעט פת. לבושו היה בלויי סחבות כאחד הקבצנים מאז ומעולם. לימים הגיעו חבורת הקבצנים בנדודיהם אל עיר הולדתו של הבן והחלו לחזר על הפתחים כמנהגם תמיד. בני העיר הכירו את הקבצן הצעיר ונתנו לו פרוטות בחפץ לב. לבסוף הגיע הבן אל בית אביו ונקש על הדלת... פתח האב העשיר את הדלת ומיד הכיר את בנו וחמתו עלתה בו להשחית. הרים את קולו וצעק: צא מכאן! מה לך מחפש בביתי! אבא! - בכה הבן - אף אם עוונותי גרמו שהקסעתי אותך עד כדי כך שגרשת אותי מביתך, אולם על כל פנים רחם עלי כשם שאתה מרחם על שאר העניים הדופקים על דלתך ותן לי מעט כסף כצדקה... כן הוא גם הנמשל. ישראל נקראים "בנים" למקום, אולם כאשר הכעיסו לפניו יתברך וכעס עליהם ובכך מנע חסדו מהם כרחם אב על בנים, עם כל זה למה יגרע? ירחם על עמו על כל פנים כשם שמרחם על שאר כל בריותיו.

(משלי המגיד מדובנא)

אדם אחד נהג בחסידות גדולה, פרש והתנזר מכל הבלי העולם הזה. כל ימיו היה יושב בתעניות ובסיגופים והיה מתעלה ומתקן את דרכיו. בהגיע העת בא שדכן והציע שידוך לבנו של החסיד את בתו של אחד מעשירי העיר הסמוכה, שהיה גם בעל חסד ובן תורה. בני זה - אמר החסיד - הוא בני היחיד, על כן אני מבקש לראות את המחוטנים לפני שאסכים לשידוך. נסע החסיד אל העיר הסמוכה שם פגש במחוטנים שמצאו חן בעיניו מאד ועל אתר סיכמו ביניהם את פרטי השידוך. שב החסיד אל ביתו ושם ערך סעודה גדולה לכל משפחתו כהודאה לה' יתברך על השידוך שזימן לבנו. ספר נא מעט - הפצירו בו קרוביו - מה ראית? המחוטן שה' זיכה לנו - השיב החסיד ופניו קורנות - הליכותיו נעימות ועינו טובה בכל. והמחוטנת? שאלו הקרובים. ברוך ה' - השיב החסיד - גם היא אשה עדינה וצדקנית. והכלה? המשיכו הקרובים ושאלו - מה בדבר הכלה? הכלה - השיב החסיד - אומר זאת רק שמעודי לא ראיתי בריאה כזאת! "רחוק מפנינים מכרה!" כאשר שמע החתן את דברי אביו פרץ בבכי... מדוע אתה בוכה? תמהו בני משפחתו - האם לא שמעת את השבחים שאבין משבח את כלתך המיועדת? דוקא מפני כך אני בוכה - השיב החתן - כי אבי הוא צדיק גדול ופרוש מכל הבלי העולם הזה, ואם הוא אומר שמעודו לא ראה בריאה כזאת סימן הדבר שהכלה מורגלת בתעניות וסיגופים... משום כך הוא מרבה לשבח אותה!... כן הוא גם הנמשל. בני ישראל ידעו כי מידותיו של הקדוש ברוך הוא הם חסידות ופרישות וכך גם מתווה את הדרך הנכונה ליראי, וכמו שכתוב במשנה במסכת אבות: "כך

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

✓ המשתדל להשיג רשיון נהיגה והוא חולה במחלה סמויה, שאינה ניתנת להבחנה בבדיקה שגרתית כגון מחלת הנפילה וכיוצא בה, צריך רופאו האישי או אדם שידוע לו בבירור על מחלתו, להודיע מיד למשרד הרישוי את אשר ידוע לו כדי למנוע בעדו השגת הרשיון שלא יגרום חלילה לתאונות ואסונות בנהיגתו.

✓ עברייני תנועה, החורג מחוקי התנועה, כגון שנוסע במהירות מופרזת, או נוהג ללא רשיון נהיגה או עוקף בצורה אסורה, אם התרו בו והוא ממשיך לנסוע כך - מותר למוסרו לרשויות המופקדות על החוק ואין בזה חשש איסור של הלשנה או לשון הרע.

✓ אסור בהחלט להתנות רכב על מדרכה, כיון שהמכונית מפריעה להולכי הרגל ומוזיקה לעוברים ושבים הנאלצים לרדת אל הכביש, ובנוסף לזה ניוזקים גם כלי רכב רבים הנוסעים באותו עורק תנועה, וצריכים להתמודד עם התנהגות בלתי צפויה של הולכי רגל הנאלצים לרדת מן המדרכה ולהלך בכביש.

✓ חכמינו ז"ל קבעו כללים על פי הצדק והישר כיצד לנהוג בדרכים בתנאי התחבורה שהשתמשו בהם בזמנם. וכיום כאשר כלי התחבורה השתנו ומצד הנוק שנגרם מהם הם מסוכנים פי כמה וכמה מהכלים שהיו משמשים בהם בזמנם, נקבעו סדרים מסוימים לכלי רכב ולהולכי רגל, וכל לומד נהיגה, עליו להכיר ולדעת היטב כללים אלה, ואף שכללים אלה חוברו בידי נוכרים וכדומה, יש להם תוקף חזק גם על פי ההלכה, והעובר עליהם הרי הוא עובר על לאוין מפורשים בתורה, משום שבכל עבירת תנועה עלול הוא בקלות להיות שופך דמי עצמו או דמים של אחרים, כפי שעדים אנו לזה לצערינו יום יום, ולכן יש לשמור על התקנות והכללים האלה כשם ששומרים אנו על מצוות התורה, ובחומרה רבה ויתירה, כי אמרו חכמינו ז"ל שחמורה הסכנה מאיסור.

✓ יש להתיר לעקור עצי פרי הסמוכים לדירת מגורים לצורך הרחבת הדירה שהיא דחוקה לבני המשפחה המתגוררים בה, ואין בזה שום חשש סכנה כלל, ומכל מקום טוב ונכון לשכור גוי לעקירת האילנות. ועל כל פנים לא הותר לעקור האילנות לצורך הרווחה בלבד או לנוי יופי הדירה ואפילו על ידי גוי, אלא ההיתר הוא רק כשיש דוחק בדירה ובכ"ל.

(הבית היהודי)

✓ אסור לאדם לחבול בעצמו, ואף שרואים אנו שאדם זה אינו מקפיד על חבלתו בכל זאת החובל בו חייב כחובל בשאר בני אדם.

✓ יש אומרים שאין איסור לאדם לעבור ניתוח פלסטי לשם נוי יופי וכן לצורך זיווג, ובתנאי שהרופאים אומרים שאין כל סכנה בניתוח זה, ויש אומרים שאסור לעבור ניתוח מסוג זה, מפני שאין האדם רשאי לחבול בעצמו לשם מטרה זאת.

✓ מי שנחלה על ליקוי בשיני החומרים בגוף, והרופאים יעצו לו לעבור ניתוח בבטן ולקשור חלק גדול מהמעיים כדי שלא יאכל הרבה ועל ידי כך לא יסתכן בהתקף לב, בודאי שעליו לציית לרופאים ואין לו לחשוש מאיסור חבלה, כיון שעושה כן לצורך.

✓ מותר לנשים לשמור על דיאטה לשם נוי יופי אף על פי שמצטערות הן מחמת מניעת האכילה ואין בזה איסור של חבלה בעצמן, ורק אם הרופא אומר שהדיאטה תזיק לבריאותן אז אסורות לעשות כן.

✓ מותר לעשות נקבים באוזניים לאשה בכדי לתת שם עגילים ואין בזה שום חשש איסור.

✓ ראוי לכל אדם להמנע מלעשן סיגריות כיון שיש חשש למחלות קשות למעשנים. ולא יניח אדם לבניו הקטנים שיתרגלו לעשן אף אם הוא עצמו מעשן. וגם בלי ענין חשש סכנה, יש לאסור להתרגל בזה, כי אין לאדם למשוך עצמו לריבוי תאוות והנאות, אלא אדרבה מהראוי לכל אדם למעט תאוות ותענוגים יתרים. ואסור לעשן במקום שנמצאים אנשים ואומרים שזה מזיק להם או שמצטערים מזה, ואפילו אם רק אדם אחד מהציבור טוען שמצטער מזה - אסור לעשן.

✓ כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, מצות עשה להסיר ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה שנאמר: "השמר לך ושמור נפשך", ואם לא הסיר והניח המכשולות המביאים לידי סכנה, ביטל מצות עשה ועובר בלאו של "לא תשים דמים בביתך".

✓ כל נהיגה ברכב ללא זהירות, יש לנהג דין רודף כי הוא מזיק את הזולת, ולכן מי שנוהג בקטנוע, חייב לחבוש לראשו קסדה, וגם היושב מאחור יחבוש קסדה, ואם אין לנהג קסדה נוספת, אסור לו לקחת נוסע נוסף.

✓ אסור להזיק ממון חבירו או לגרום לו נזק אפילו כשמשתמש בתוך שלו תשמיש הצריך לו וממנו נמשך נזק לשכנו הקרוב אל ביתו, ואפילו אינו מיק עתה אסור לו לעשות אפילו בתוך שלו דבר העלול לבוא על ידי נזק, ואינו רשאי שלא להרחיק הנזק ולומר שאם יבוא נזק ישלם. וכן אסור לעשות תשמיש בשלו שיגרום צער לשכנו, במה הדברים אמורים - כשהנזק נמשך ממעשיו או מכוחו, אבל אם אין הנזק נמשך ממעשיו או מכוחו, אלא בא מאליה, אינו חייב למנוע מלהשתמש בתוך שלו.

✓ יש להרחיק מהעיר כל דבר שגורם נזק ליושבי העיר, אם מחמת ריח רע כגון מפעל לעיבוד עורות וכיוצא בזה. וכן צריך להרחיק דברים המביאים עשן ברוח מצויה ומוזקים לבני אדם או רכושם. והוא הדין למי שמעשן סיגריה וחבירו טוען שהעישון מפריע לו, חייב להמנע מלעשן לידו.

✓ אסור לאדם להסתכל במה שנעשה ברשות חברו כדי שלא יאדום בראייתו ואין חזקה מועילה בזה, ורשאי חבירו למחות בו. וכן יש להזהר מלהתעכב כנגד פתח בית חבירו או חצרו ולראות אפילו ראייה קלה, מפני שיהיה נחשד בעיני הבריות שעומד כדי לראות.

✓ לא יפתח אדם פתח כנגד פתח חבירו או חלון כנגד חלון חבירו, אפילו כששניהם מסכימים, אלא ירחיק משהו לצדדים, והיינו שירחיק תחילת פתיחה של זה מכנגד סוף פתיחה של זה ועוד משהו.

✓ המכה את אביו או אמו ועשה בהם חבורה - חייב חנק, ולכן אם היה לאביו קוץ תחוב בבשרו לא יוציאנו שמה יבוא לעשות בו חבורה. וכן אם הבן מקיז דם או שהוא רופא לא יקיז דם ואין יתרון לו אבר אף על פי שמכיון לרפואה. וכל האיסור הוא דוקא כשיש אחר שיעשה זאת, אבל אם אין אחר לעשות ואביו מצטער - רשאי הבן לעשות כל מה שירשוהו הוריו לעשות, ויבקש מחילה מהוריו לפני כל טיפול למקרה שלא יטפל כראוי.

✓ חולה הזקוק לקבל זריקה בכל יום, וקשה עליו לחפש אדם שיוזיק לו בכל יום, כיון שזה כרוך בטרדות ובהוצאות כספיות - רשאי הבן להזריק לו את הזריקות.